

Zajištění a alternativy k zajištění ve věci mezinárodní ochrany a řízení o návratu

CÍLE STUDIE

- ▶ Zmapovat na úrovni členských států EU a Norska podobnosti, rozdíly, výzvy plynoucí z praxe a příklady dobré praxe v souvislosti s využíváním zajištění a jeho alternativ v rámci mezinárodní ochrany a procedury návratu.
- ▶ Popsat procesy a kritéria, které členské státy aplikují za účelem posouzení vhodnosti využití alternativ k zajištění ve specifických případech.
- ▶ Identifikovat překážky související s implementací alternativ k zajištění v praxi.

HLAVNÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY STUDIE:

- ▶ Do jaké míry jsou alternativy k zajištění dostupné a používané členskými státy?
- ▶ Jaké výzvy a výhody jsou spojeny s implementací alternativ k zajištění?
- ▶ Jaké procesy a kritéria členské státy aplikují za účelem posouzení vhodnosti využití alternativ k zajištění místo samotného zajištění?
- ▶ Které faktory (např. osobnostní rysy, gender, původ, věk, charakteristika alternativy k zajištění) zvyšují efektivitu zajištění nebo alternativ k zajištění v souvislosti s návratovou politikou ČR?
- ▶ Jaké existují rozdíly mezi zajištěním a alternativami k zajištění v otázce efektivity nákladů, lidských práv atd.?

OBECNÉ ZÁVĚRY

- ▶ V České republice je zajištění cizinců třetích zemí v kontextu migrace upraveno zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a zajištění v kontextu mezinárodní ochrany je upraveno zákonem č. 325/1999 Sb., o azylu.
- ▶ Posouzení vhodnosti zajištění u konkrétního jedince a kritérií pro umístění cizince do zajištění provádí v případě cizinců spadajících do režimu zákona o pobytu cizinců Policie ČR (částečně ve spolupráci s Ministerstvem vnitra), v případě žadatelů o udělení mezinárodní ochrany Ministerstvo vnitra. Součástí rozhodování o zajištění kategorií cizinců ze třetích zemí v České republice je vždy posuzování zranitelnosti těchto osob.
- ▶ Mezi nejčastěji užívané alternativy k zajištění patří např. (1) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené nebo (2) povinnost cizince zdržovat se v ohlášeném místě pobytu. Jednu z variant alternativ k zajištění je finanční záruka, která se však z důvodu vysoké administrativní zátěže nepoužívá.
- ▶ Nezletilí cizinci bez doprovodu (od 15 do 18 let) mohou být zajištěni jen ze speciálních důvodů (je-li důvodné podezření, že by mohli ohrozit bezpečnost státu).
- ▶ Jak v případě zajištění, tak v případě alternativ k zajištění je dbáno na ochranu lidských práv. Právní pomoc je cizincům zdarma poskytována neziskovou organizací financovanou fondem AMIF.
- ▶ Co se týče zdravotnické péče, cizinci v detenčních zařízeních musí před nastoupením do zařízení podstoupit vstupní prohlídku. Jejich zdravotní stav je pak průběžně monitorován. Zdravotnická zařízení se nacházejí v areálu detenčních zařízení a zdravotnický personál je zde přítomen neustále, což je pravděpodobně nejvýraznější rozdíl v porovnání s alternativami k zajištění, specificky s těmi alternativami, kdy se cizinec nachází mimo zařízení Ministerstva vnitra a jeho nárok na zdravotnickou péči je závislý na jeho právním postavení. Současně však platí, že v České republice má každý člověk právo na urgentní zdravotní péči.
- ▶ V České republice nebyla provedena evaluační studie, která by sledovala vliv zajištění či alternativ zajištění na lidská práva cizinců ze třetích zemí, stejně tak zatím nebyla realizována studie, jež by se zaměřovala na hospodárnost alternativ k zajištění v porovnání se zajištěním.

Celá studie je ke stažení [zde](#).